

DECÀLEG ACORDAT PER LA COMISSIÓ DE COORDINACIÓ DELS DIFERENTS ÀMBITS COMPETENCIALS A L'ENTORN DE LES ACTIVITATS EXTRACTIVES I EL GREMI D'ÀRIDS DE CATALUNYA

L'article 38 bis del Pla Hidrològic de les Conques Internes de Catalunya estableix que l'Administració hidràulica, el Departament de Medi Ambient i el Departament d'Indústria i Energia redactaran normes d'explotació reguladores de les extraccions d'àrids que afectin el domini públic hidràulic. En aquest context es constitueix, el 7 de gener d'enguany, la Comissió de Coordinació dels diferents àmbits competencials a l'entorn de les activitats extractives d'àrids, integrada per la Directora de l'Agència Catalana de l'Aigua, el Director General de Boscos i Biodiversitat, el Director General de Planificació Ambiental i el Director General d'Energia i Mines.

La Comissió valora la preocupació expressada reiteradament pel Gremi d'Àrids de Catalunya, l'experiència de més de quinze anys de restauració d'activitats extractives, i la necessària i indefugible protecció de l'entorn fluvial i del domini públic hidràulic.

Malgrat que el Gremi d'Àrids ha de continuar realitzant esforços en la recerca de fonts alternatives de subministrament de material, la demanda originada per les infraestructures en execució i projectades al nostre país hauria de poder rebre satisfacció, en part i/o totalment, a partir dels recursos minerals existents.

Així mateix, cal que la planificació urbanística municipal realitzi un esforç amb l'objectiu d'integrar dins el seu planejament la possibilitat, habitualment i sistemàticament denegada, de permetre la llicència d'activitats extractives en el terme municipal. L'extracció no és, ni té per què ser-ho, sinònim de negativitat.

Tenint en compte les consideracions realitzades, la Comissió acordà redactar una proposta de decàleg assumida per tots els integrants i pels organismes als quals representen, amb l'objectiu d'establir el marc regulador en què poden desenvolupar-se les activitats extractives en relació al medi hídic. Aquesta proposta de decàleg fou lliurada al Gremi d'Àrids de Catalunya el 19 de març.

A partir de les observacions presentades pel Gremi i basades en l'estudi que aquesta entitat ha encarregat al Grup d'Hidrologia Subterrània del Departament d'Enginyeria del Terreny de la Universitat Politècnica de Catalunya - estudi que ha tingut com a objectiu l'establiment de les recomanacions que han d'acomplir les activitats extractives respecte a la protecció del medi hídric-, l'acord final del decàleg és el següent:

1.- L'aigua i els àrids són béns de domini públic, no substituïbles. Per tant, cal possibilitar l'aprofitament racional d'ambdós en condicions que garanteixin el subministrament.

2.- Per aquest motiu, tota activitat extractiva haurà de respectar una zona de protecció genèrica entre la cota base de l'explotació i la cota base de l'aquífer de l'àmbit afectat. Per a les explotacions que afectin les àrees de recàrrega de l'aquífer, serà condició necessària el manteniment de la capacitat de recàrrega de la zona afectada, una vegada finalitzada la fase de restauració. L'increment de la capacitat de recàrrega respecte el valor original també serà considerat com a criteri favorable a l'autorització de l'activitat. Restaran exclosos aquells àmbits on la cota base de la llera del riu estigui igual o per sota de la del nivell del mar.

3.- Amb la documentació reglamentària, el sol·licitant de l'activitat haurà de presentar un estudi hidrogeològic emès per un organisme o empresa de prestigi reconegut on s'hi avaluin les possibles afeccions a les aigües subterrànies i les mesures correctores. La seva presentació serà condició indispensable per a l'admissió i posterior tramitació de la sol·licitud sempre que l'activitat afecti aquífers protegits, segons vénen definits al Decret 328/1988, d'11 d'octubre, i sempre que l'activitat pugui afectar potencialment d'altres aquífers al·luvials. Per a l'elaboració d'aquest estudi és imprescindible el coneixement de la localització del nivell freàtic. Quan la manca de punts de control o d'aprofitaments propers no permetin un adequat coneixement d'aquesta dada, s'executarà un sondeig piezomètric previ a l'estudi amb lectures representatives d'un cicle hidrològic.

4.- El nivell de detall de l'estudi hidrogeològic esmentat haurà de contenir i desenvolupar tots i cadascun dels conceptes recollits a l'Annex 1 d'aquest decàleg, si bé se'n podrà reduir l'abast i característiques en els casos següents:

- a) Aquífers protegits: quan el volum total de l'activitat sol·licitada no ultrapassi els 20.000 m³, o bé quan el volum

total acumulat d'aquesta sol·licitud i el corresponent a les altres activitats en explotació en un radi de 5 km no ultrapassi els 100.000 m³.

- b) Altres aqüífers al·luvials: quan el volum total de l'activitat sol·licitada no ultrapassi els 40.000 m³, o bé quan el volum total acumulat d'aquesta sol·licitud i el corresponent a les altres activitats en explotació en un radi de 5 km no ultrapassi els 200.000 m³.

5.- Analitzada la piezometria i l'evolució del nivell freàtic, així com la resta de continguts de l'estudi hidrogeològic, la potència del recurs miner i la cota topogràfica de la zona, serà possible definir, de forma particular, la cota base d'extracció de l'activitat sol·licitada.

6.- Com a complement a la xarxa de control de què disposa l'Agència Catalana de l'Aigua, i amb l'objectiu de realitzar el seguiment de l'evolució del nivell freàtic en la zona i la verificació de les tesis de l'estudi hidrogeològic, el sol·licitant establirà, en aquelles explotacions que es desenvolupin en àrees que presentin el nivell freàtic a una profunditat igual o menor a dos metres respecte la cota base de l'explotació, una xarxa de punts d'accés a l'aqüífer que pot incloure tant captacions ja existents com piezòmetres de nova construcció.

7.- Cal comptar amb la participació de les empreses agremiades en la recuperació de la funcionalitat d'alguna de les zones humides inventariades pel Departament de Medi Ambient, en la recuperació de planes d'inundació i antigues lleres, així com en l'increment de capacitat dels vasos dels embassaments.

8.- La Direcció General d'Energia i Mines dissenyarà plaques identificatives de les activitats extractives amb permís, perquè així resti públicament reflectit el control a què estan sotmeses. La informació continguda en la placa serà la següent:

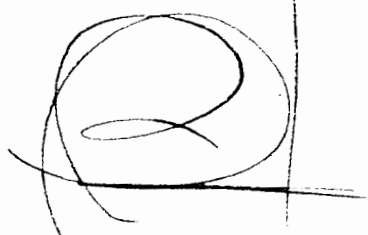
- número i nom de l'explotació, empresa explotadora i data d'autorització emesa pel Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme,
- data d'aprovació del programa de restauració establert pel Departament de Medi Ambient,
- data d'aprovació de l'estudi hidrogeològic per part de l'Agència Catalana de l'Aigua,
- superfície afectada.

El titular de l'explotació haurà d'afitar els vèrtexs de l'activitat, tot i delimitant nítidament l'àrea d'afecció, així com disposar de plànols a escala 1:1.000 per a qualsevol possible confrontació.

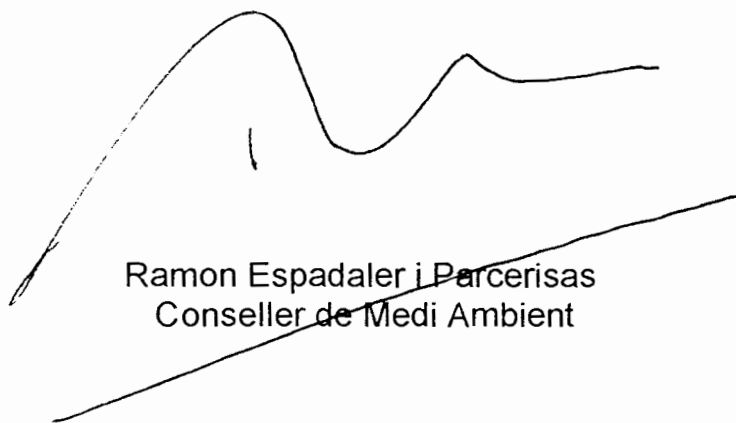
9.- El titular realitzarà un control rigorós de les zones a restaurar per tal d'evitar abocaments incontrolats. Caldrà la instal·lació d'una barrera física perimetral per impedir el pas de vehicles aliens a l'explotació, llevat dels de la inspecció de l'administració. D'acord amb el pla de restauració, el material de rebliment haurà de ser sotmès a control tècnic i administratiu.

10.- Els elements susceptibles de contaminació (olis, greixos, hidrocarburs, detergents, etc) seran degudament emmagatzemats en les àrees expressament condicionades. Així mateix, la memòria dels treballs haurà d'anar acompanyada de les actuacions previstes per reduir al mínim possible l'impacte sobre el medi hídic (basses de decantació, recirculació aigua, ocupació zona de policia, maquinària, accessos a l'explotació, etc).

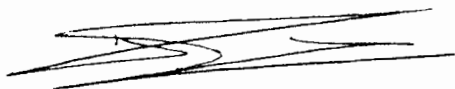
I en prova de conformitat, signen aquest Decàleg, a Barcelona, el dia 28 d'octubre de 2003

Antoni Fernández Teixidó
Conseller de Treball, Indústria,
Comerç i Turisme

Ramon Espadaler i Parcerisas
Conseller de Medi Ambient

Joan Franquesa i Cabanas
President del Gremi d'Àrids de
Catalunya

Annex 1: Continguts que haurà de recollir l'estudi hidrogeològic esmentat al punt núm. 4 del Decàleg

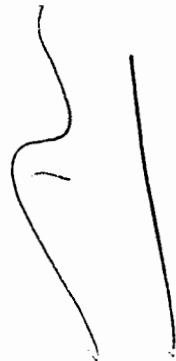
a) Memòria

a.1.- Objecte, finalitat i àmbit

a.2.- Hidrogeologia:

-
- Recursos hidràulics (avaluació de recàrrega i descàrrega)
 - Aquífer afectat (identificació)
 - Característiques de l'aquífer: avaluació de paràmetres (permeabilitat, transmissivitat) i superfícies piezomètriques; evolució del nivell freàtic
 - Funcionament de l'aquífer: zones de recàrrega, descàrrega i direcció del flux
 - Vulnerabilitat de l'aquífer a la contaminació: edafologia, característiques de la zona no saturada, profunditat del nivell de l'aigua, qualitat de l'aigua
-

a.3.- Mesures correctores durant l'execució i restauració de l'activitat per a, si és el cas, minimitzar o evitar:

-
- Variacions del nivell freàtic per l'efecte barrera
 - Pèrdua de la recàrrega
 - Pèrdua d'aigua per evaporació i ascens capil·lar
 - Modificacions de nivell per bombament
 - Abocaments accidentals i/o incontrolats
 - Processos de salinització del sòl i de l'aigua
 - Intrusió marina
 - Processos d'erosionabilitat

a.4.- Pla de restauració: fases, ús final de la zona afectada, possibilitat cessió gestió (zones humides)

b) Annexes a la Memòria

b.1.- Geologia: objectius i treballs realitzats; situació de la zona en la geologia regional; descripció i disposició dels materials

b.2.- Plànols geològics de situació i perfil geològic actual

b.3.- Inventari de punts d'aigua: treballs realitzats o proposats; resum de les dades obtingudes o proposades d'obtenir; periodicitat.

b.4.- Plànol de l'inventari de punts d'aigua, característiques i fitxes de l'aqüífer (fonamentades en les dades disponibles a l'Agència)

b.5.- Plànol de situació i nivells piezomètrics